

Αγγελική Δαρλάση

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

εικονογράφηση
Σοφία Παπαδοπούλου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Το πετρωμένο μου

Ο Γιαννούλης

Ο Γιαννούλης περπατάει προς την εξώπορτα όσο πιο αθόρυβα μπορεί, μην τυχόν τον πάρει είδηση η μάνα και τον χασομερήσει. Εκείνη, στην κάμαρα με το τζάκι, τακτοποιεί σ' ένα μπαούλο κάποια πράγματα· ανάμεσά τους ξεχωρίζει εκείνο το κουτί... με το πεπρωμένο του.

«Τα βλέπεις αυτά τα γάντια, αγόρι μου; Αυτά τα γάντια είναι το πεπρωμένο σου».

«Τι είναι το... πετρωμένο;» είχε ρωτήσει όλο απορία εκείνος –μικρούλης ήταν– την πρώτη φορά που του τα είχε δείξει. Τον είχε μάλιστα βάλει να τα φορέσει, παρόλο που τα μικρούτσικα χεράκια του έπλεαν μέσα σ' εκείνα τα δερμάτινα γάντια. Κι ο Γιαννούλης τα κοίταζε γελώντας σαστισμένος: σαν να μην ήταν δικά του τα χέρια εκείνα, μα κάποιου σκιάχτρου.

Και κάθε φορά, όλα αυτά τα χρόνια από τότε, η μάνα τα ίδια του έλεγε...

«Τα γάντια αυτά, αγόρι μου, σ' τα 'φερε δώρο ο πατέρας σου τη μέρα που γεννήθηκες. Άγγιξέ τα. Βλέπεις τι όμορφα, τι απαλά που είναι; Έτσι θα πρέπει να είναι και τα δικά σου χέρια: καθαρά και απαλά. Όταν θα μεγαλώσεις, όταν τα χέρια σου μεγαλώσουν αρκετά και χωράνε μέσα σ' αυτά τα γάντια, θα τα φορέσεις και θα φύγεις από το χωριό κι απ' το νησί και θα πας απέναντι».

«Γιατί;»

«Επειδή στο δικό μας χωριό δε θα μπορείς να βρεις τη μοίρα σου».

«Γιατί όχι;»

«Επειδή το δικό μας χωριό δεν έχει τίποτα για σένα. Τίποτα εκτός από χώμα και πέτρες».

«Κι εκεί απέναντι... τι θα κάνω;»

«Μια όμορφη και καθαρή δουλειά. Που θα μπορείς να φοράς περήφανος τα γάντια σου σε χέρια καθαρά».

«Τι δουλειά;»

«Οποιαδήποτε άλλη εκτός από αυτή που κάνει ο πατέρας σου, ο θεός, οι παππούδες κι οι περισσότεροι σ' αυτό το χωριό».

«Γιατί;»

«Επειδή εσένα ο πατέρας σου δε σε θέλει μαρμαροτεχνίτη, μα έμπορο».

«Δε μ' αρέσει».

«Όταν θα 'ρθει η ώρα εκείνη, θα σ' αρέσει. Κι όπως και να 'χει... σ' αρέσει δε σ' αρέσει, αυτό θα γίνει» του έλεγε εκείνη πεισματικά, δίνοντας κάθε φορά τέλος στη συζήτηση. Μετά τοποθετούσε τα γάντια και πάλι πίσω στο κουτί τους, φυλάγοντάς τα στο μπαούλο· μέχρι να έρθει εκείνη η ώρα, ο Γιαννούλης να συναντηθεί με το... πετρωμένο του. Μα κάθε φορά εκείνος κοίταζε τα γάντια αμήχανος και σαστισμένος. Δεν ήταν καθόλου σίγουρος πως θα ταιριάζουνε ποτέ στα χέρια τα δικά του.

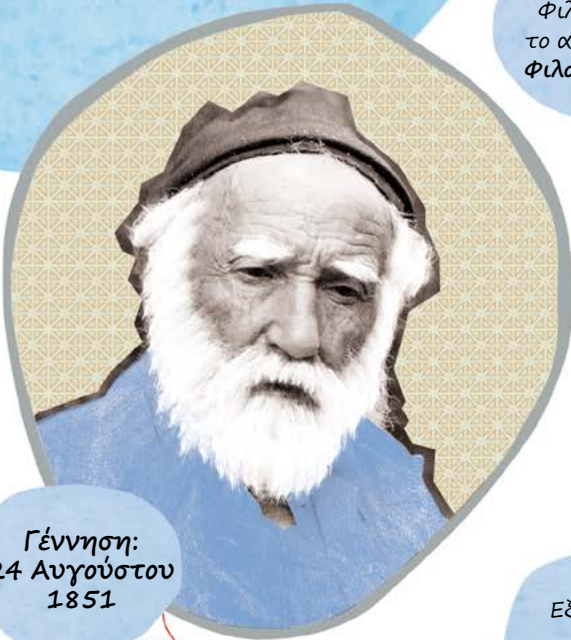
Η μάνα, τώρα, τακτοποιεί και τα τελευταία πράγματα στο μπαούλο κι ο Γιαννούλης καταφέρνει να περάσει από τον διάδρομο στην εξώπορτα χωρίς, ευτυχώς, εκείνη να τον πάρει μυρωδιά.

Βγαίνει έξω. Ο καλοκαιριάτικος ήλιος κάνει το κίτρινο κεφαλομάντιλο της αδερφής του, της Ανεζούλας, που βγάζει από την τσέπη του, ν' αστράφτει ακόμα πιο φωτεινό. «Αλίμονό σου, κακομοίρη μου, αν τυχόν μου το σκίσεις ή μου το λερώσεις» του είχε πει, όταν τελικά με τα πολλά πείστηκε να του το δώσει.

Χρονολόγιο

«Παραμύθι! Τι παραμύθι
να σου πω; Να, εγώ ο ίδιος
είμαι παραμύθι».

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ

Γέννηση:
24 Αυγούστου
1851

15 χρονών τελειώνει
το σχολαρχείο στην Τήνο.
Ο πατέρας του τον στέλνει στη
Σύρο για να μαθητεύσει ως
έμπορος. Λίγες μέρες αργότερα
επιστρέφει. Ο πατέρας του
αποδέχεται τελικά την
απόφαση του Γιαννούλη
να γίνει γλύπτης.

1874
Φιλοτεχνεί
το ανάγλυφο
φιλοστοργία.

1876
Μεταφέρει το εργαστήριό του
στο νεόκτιστο πατρικό σπίτι
στην οδό Μαυρομιχάλη.

1875
Παρά το ταλέντο, τις επιδόσεις,
τις διακρίσεις του, και παρά την
παρέμβαση του ίδιου του διευθυντή
της Ακαδημίας, δεν παρατείνεται
η υποτροφία του προκειμένου
να ολοκληρώσει τις σπουδές του.
Το καλοκαίρι γυρίζει στην Ελλάδα.
Στην Τήνο ερωτεύεται
τη Μαριγώ Χριστοδούλου.

1873
Διακρίνεται σε διαγωνισμό
με θέμα **Οιδίπους και Αντιγόνη
επί Κολωνών**. Κερδίζει το 1ο βραβείο
σε άλλο διαγωνισμό της Ακαδημίας
με θέμα **Το παραμύθι
της Πεντάμορφης**.
Το γύψινο πρόπλασμα του **Σάτυρου
που παίζει με τον Έρωτα**
διακρίνεται σε έκθεση με το χρυσό
μετάλλιο. Αντιμετωπίζει
οικονομικές δυσκολίες καθ' όλη τη
διάρκεια των σπουδών του.

1872
Εξασφαλίζει διετή υποτροφία από το Πανελλήνιο
Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου για σπουδές
στην Ευρώπη. Με υποθήκη του σπιτιού τους
η υποτροφία παρατείνεται για έναν ακόμα χρόνο.
Γράφεται στη Βασιλική Βαυαρική Ακαδημία
των Τεχνών στο Μόναχο.

1869
Εγκαθίστανται
οικογενειακώς στην Αθήνα,
προκειμένου να γραφτεί
στο Βασιλικό Σχολείο
των Τεχνών
(Πολυτεχνείο).

1870
Βραβεύεται
στα «Ολύμπια»
ως σπουδαστής
του Πολυτεχνείου.

1877

Ολοκληρώνει το ταφικό μνημείο της Σοφίας Αφεντάκη, την περιβόητη **Κοιμωμένη**, που βρίσκεται στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών.

1878

Ολοκληρώνει το **Σάτυρος που παίζει με τον Έρωτα** και το στέλνει στην έκθεση του Παρισιού.

Το καλοκαίρι στην Τήνο οι μελαγχολίες του εναλλάσσονται με βίαια ξεσπάσματα.

1879

Κάνει απόπειρα αυτοκτονίας. Οι γιατροί συνιστούν εγκλεισμό στο ψυχιατρείο· η μητέρα του αρνείται.

1880-1887

Ζει στην Τήνο.

Η οικογένεια αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Κι άλλες απόπειρες αυτοκτονίας.

1888

Οδηγείται στο Φρενοκομείο της Κέρκυρας, όπου και θα παραμείνει κοντά 13 χρόνια. Από έργα που τυχόν έφτιαξε κατά την περίοδο της νοσηλείας του, δε σώζεται παρά μια μικρή προτομή.

1927

Η Ακαδημία Αθηνών τον τιμά με το Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών.

1925

Η Ακαδημία Αθηνών οργανώνει έκθεση των έργων του.

1918-1930

(1η φάση «μεταλογικής» δημιουργίας του)

Αρχίζει να δημιουργεί με ελάχιστα μέσα, θέλοντας να κερδίσει τον χαμένο χρόνο. Η πιο γόνιμη καλλιτεχνική του περίοδος: δημιουργεί πάνω από πενήντα έργα. Το ύφος του είναι, πλέον, απόλυτα προσωπικό.

Τον επισκέπτονται στο νησί σημαντικοί άνθρωποι από τον χώρο των τεχνών.

1916

Πεθαίνει η μητέρα του.

1901

Πεθαίνει ο πατέρας του. Στις 6 Ιουνίου η μητέρα του τον παίρνει από το φρενοκομείο. Στάση στην Αθήνα όπου επισκέπτεται το Αρχαιολογικό Μουσείο. Εγκαθίσταται με τη μητέρα του στο νησί. Ζει απομονωμένος και περιφρονημένος ως «ο τρελός του χωριού», βόσκοντας πρόβατα. Όσα έργα φτιάχνει, από πηλό, ή τα καταστρέφει ο ίδιος ή η μητέρα του, που πιθανόν θεωρεί την τέχνη του αιτία για την τρέλα του.

1930-1938

(2η φάση μεταλογικής δημιουργίας του)

Με φροντίδα της ανιψιάς του Ειρήνης Χαλεπά, εγκαθίσταται στην Αθήνα, στο σπίτι της. Συνεχίζει να δημιουργεί. Αγαπημένα του θέματα εξακολουθούν να είναι: Μήδεια, Οιδίπους και Αντιγόνη, το παραμύθι της Πεντάμορφης.

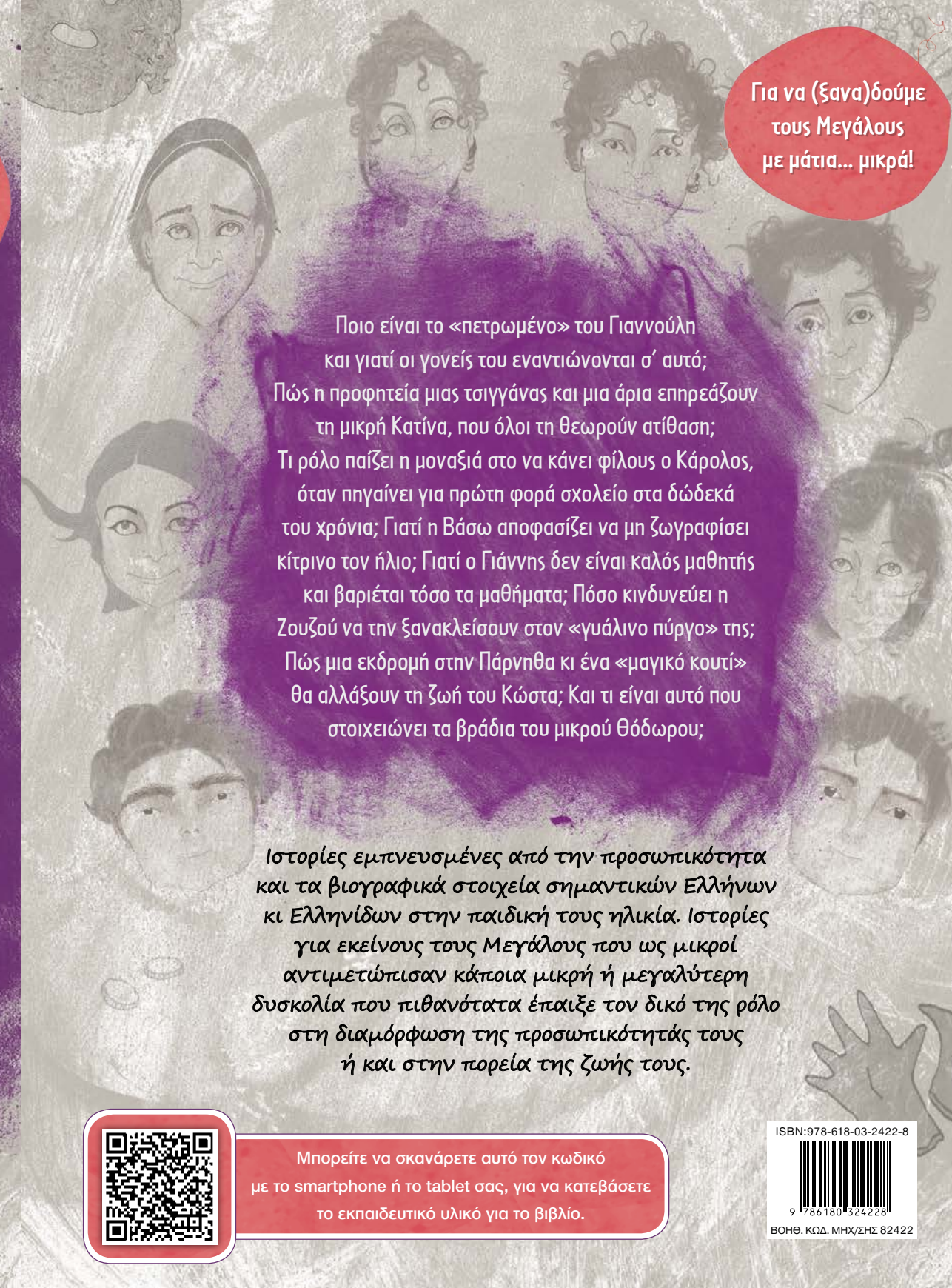
Το ανανεωτικό και καινοτόμο στοιχείο της «μεταλογικής» του περιόδου εντοπίζεται όχι στα θέματα αλλά στις ελευθερίες που διεκδικεί και κατακτά ο καλλιτέχνης για να ερμηνεύσει, όπως έλεγε ο ίδιος. Ζει πλέον με δόξα, με συχνές επισκέψεις δημοσιογράφων, ακαδημαϊκών, καλλιτεχνών, φιλότεχνων, κι αναγνωρίζεται ως ένας ιδιοφυής καλλιτέχνης. Θεωρείται ο πιο διακεκριμένος γλύπτης της νεότερης Ελλάδας.

1938

Μια ημιπληγία νεκρώνει το δεξί του χέρι.

15 Σεπτεμβρίου 1938

Ο Γιαννούλης Χαλεπάς αφήνει την τελευταία του πνοή. Βρίσκεται θαμμένος στο Α' Νεκροταφείο κοντά στην **Κοιμωμένη** του.

Για να (ξανα)δούμε
τους Μεγάλους
με μάτια... μικρά!

Ποιο είναι το «πετρωμένο» του Γιαννούλη
και γιατί οι γονείς του εναντιώνονται σ' αυτό;
Πώς η προφητεία μιας τσιγγάνας και μια άρια επηρεάζουν
τη μικρή Κατίνα, που όλοι τη θεωρούν ατίθαση;
Τι ρόλο παίζει η μοναξιά στο να κάνει φίλους ο Κάρολος,
όταν πηγαίνει για πρώτη φορά σχολείο στα δώδεκά
του χρόνια; Γιατί η Βάσω αποφασίζει να μη ζωγραφίσει
κίτρινο τον ήλιο; Γιατί ο Γιάννης δεν είναι καλός μαθητής
και βαριέται τόσο τα μαθήματα; Πόσο κινδυνεύει η
Ζουζού να την ξανακλείσουν στον «γυάλινο πύργο» της;
Πώς μια εκδρομή στην Πάρνηθα κι ένα «μαγικό κουτί»
θα αλλάξουν τη ζωή του Κώστα; Και τι είναι αυτό που
στοιχειώνει τα βράδια του μικρού Θόδωρου;

Ιστορίες εμπνευσμένες από την προσωπικότητα
και τα βιογραφικά στοιχεία σημαντικών Ελλήνων
κι Ελληνίδων στην παιδική τους ηλικία. Ιστορίες
για εκείνους τους Μεγάλους που ως μικροί
αντιμετώπισαν κάποια μικρή ή μεγαλύτερη
δυσκολία που πιθανότατα έπαιξε τον δικό της ρόλο
στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους
ή και στην πορεία της ζωής τους.

Μπορείτε να σκανάρετε αυτό τον κωδικό
με το smartphone ή το tablet σας, για να κατεβάσετε
το εκπαιδευτικό υλικό για το βιβλίο.

ISBN:978-618-03-2422-8

9 786180 324228

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82422